

ARAŞTIRMA MAKALESİ | RESEARCH ARTICLE

JUNG'UN ARKETİP TEORİSİ BAĞLAMINDA KAHRAMAN VE ANTI KAHRAMAN OLARAK “BAHAR” VE “RENGİN”: BAHAR DİZİSİNDE KADIN ANLATISI

Özlem BOZYER

Öğr. Gör. Sakarya Üniversitesi. Çocuk Bakımı ve Gençlik Hizmetleri Bölümü
ozlembozyer@saakrya.edu.tr
ID 0000, 0003, 1628, 0628.

Zeynep BOSTANCIOĞLU

Öğr. Gör. Sakarya Üniversitesi. Yaşlı Bakımı Bölümü
zbostancioğlu@sakarya.edu.tr
ID 0000, 0003, 3879, 0979.

Atf / Citation: Bozyer, Ö. & Bostancioğlu, Z. (2025). Jung'un arketip teoroisi bağlamında kahraman ve anti kahraman olarak “Bahar” ve “Rengin”: bahar dizisinde kadın anlatısı. *İnönü Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, (INIJOSS), 14(1), 413-435.

<https://doi.org/10.54282/inijoss.1527498>

Öz

Kadın karakterlerin televizyon dizilerindeki temsili, toplumsal cinsiyet rolleri ve kadın algısının şekillenmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Bu nedenle, kadın karakterlerin nasıl tasvir edildiğini ve hangi arketipleri temsil ettiklerini incelemek hem toplumsal cinsiyet çalışmalarına hem de medya analizlerine değerli katkılar sağlayabilir. Bu bağlamda, analitik psikolojinin kurucusu Carl Gustav Jung'un arketip teorisi, kadın karakterlerin evrensel sembollerle nasıl temsil edildiğini ve bu temsilin kadına dair algıları nasıl şekillendirdiğini anlamak için önemli bir kuramsal çerçeve sunmaktadır.

Bu araştırmada, Şubat 2024'ten Haziran 2024'e kadar yayınlanan *Bahar* dizisinin birinci sezonu araştırma evreni olarak seçilmiş ve dizideki iki kadın ana karakter olan *Bahar* ve *Rengin* incelenmiştir. Araştırmada öncelikle Jung'un arketip kuramına değinilmiş, ardından kadın anlatısı ve Jung arketipleri arasındaki ilişki, *Bahar* ve *Rengin* karakterlerinin diyalogları ve olay örgüsü çerçevesinde analiz edilmiştir. Dizideki diyalogların güvenilirliğini sağlamak için Miles-Huberman'ın geliştirdiği güvenilirlik formülü kullanılmıştır. Jung'un arketip teorisi çerçevesinde değerlendirildiğinde, Bahar'ın “Kahraman” arketipini, Rengin'in ise “Anti-Kahraman” arketipini temsil ettiği görülmüştür. Bahar karakteri, içsel ve dışsal engelleri aşmaya çalışan, fedakârlık, direnç ve dönüşüm süreciyle ön plana çıkan bir figür olarak yorumlanmıştır. Öte yandan, Rengin karakteri, hırsı, etik sınırları zorlayan tutumları ve çatışmalı iç dünyasıyla anti-kahraman arketipinin bir örneğini oluşturmuştur. Bu çalışmanın, kadın karakterlerin dizilerdeki temsiline dair daha derinlemesine bir anlayış geliştirilmesine ve eleştirel bir bakış açısına katkı sağlaması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bahar Dizisi, Jung Arketip Teorisi, Toplumsal Cinsiyet, Arketip Analizi

"BAHAR" AND "RENGİN" AS HERO AND ANTI-HERO IN THE CONTEXT OF JUNG'S ARCHETYPE THEORY: FEMALE NARRATIVE IN THE TV SERIES BAHAR

Abstract

The representation of female characters in television series plays a significant role in shaping gender roles and perceptions of women in society. Therefore, examining how female characters are portrayed and which archetypes they represent can provide valuable contributions to both gender studies and media analysis. In this context, Carl Gustav Jung's archetype theory offers an important theoretical framework for understanding how female characters are represented through universal symbols and how these representations shape perceptions of women.

In this research, the first season of the *Bahar* series, aired from February 2024 to June 2024, was chosen as the research population, and the two main female characters, *Bahar* and *Rengin*, were analyzed. The research first discusses Jung's archetype theory, and then examines the relationship between female narrative and Jungian archetypes by analyzing the dialogues and plot structure of the *Bahar* and *Rengin* characters. To ensure the reliability of the dialogues in the series, Miles-Huberman's reliability formula was used.

When evaluated through the lens of Jung's archetype theory, it was found that *Bahar* represents the "Hero" archetype, while *Rengin* embodies the "Anti-Hero" archetype. The character of *Bahar* is interpreted as a figure who stands out through her efforts to overcome internal and external obstacles, characterized by sacrifice, resilience, and a process of transformation. On the other hand, *Rengin* represents the anti-hero archetype with her ambitions, ethical boundaries being pushed, and a conflicted inner world. This study aims to contribute to a deeper understanding of the representation of female characters in series and provide a critical perspective on these portrayals.

Keywords: Bahar Series, Jungian Archetype Gender, Archetype Analysis

GİRİŞ

Carl Gustav Jung'un arketipler kuramına göre, arketipler, kolektif bilinçaltında yer alan evrensel ve doğuştan gelen sembollerdir. Bu arketipler, bireylerin ve kültürlerin psikolojik yapısını şekillendirir ve insan deneyimlerinin ortak temalarını yansıtır. Arketipler, bireylerin düşünce, davranış ve duygularını etkilerken, ayrıca kültürel ve bireysel öykülerde belirli roller oynarlar. Kolektif bilinçdışı, bireylerin kişisel deneyimlerinden bağımsız olarak, tüm insanlığın ortak deneyimlerinden, kültürel mirasından oluşur ve arketipler, kolektif bilinçdışının temel yapı taşlarındandır. Arketipler, çeşitli kültürlerde benzer biçimlerde ortaya çıkar ve insan psikolojisinin temel yapısını oluşturur. Kahraman, anti-kahraman, anne ve gölge, yaralı şifacı gibi arketipler, bireylerin içsel dünyasını ve dış dünyayla etkileşimlerini şekillendirir. Jung'un ortaya attığı teoride yer alan arketipler, psikoloji, televizyon serileri, sinema, reklam, sosyal medya gibi birçok alanda kullanılmaktadır (Tuncay & Türkyılmaz, 2021, s. 566).

Araştırmanın ilk kısımlarında Carl Gustav Jung'un arketip kavramı, araştırma amacı, araştırma soruları, yaklaşım, verilerin toplaması ve analize yer verilmiştir. Araştırmada, Show TV'de 13 Şubat ve 11 Haziran 2024 tarihleri arasında yayınlanan, "Bahar" dizisi incelenmiştir. Birinci sezonunun on altı bölümünün incelendiği bu araştırmada arketipsel analiz kullanılmıştır. Arketipsel analizin tercih edilme sebebi Jung'un arketip teorisinin, karakterlerin evrensel sembeollerle nasıl temsil edildiğinin ve bu temsilin kadına sair algıları nasıl şekillendirdiğinin anlaşılmasına yardımcı olmaktır.

Araştırmanın son kısımlarında, elde edilen bulguların analizi yapılmış ve bu bulgular ışığında sonuçlar tartışılmıştır. Jung'un arketip teorisi çerçevesinde değerlendirildiğinde, Bahar'ın "kahraman" arketipini, Rengin'in ise "anti-kahraman" arketipini temsil ettiği görülmüştür. Ayrıca kahraman ve anti-kahraman arketiplerini besleyen ve karakterlerde görülen diğer arketipler üzerine de incelemeler yapılmıştır. Bahar, saf, dürüst ve iyimser özellikleriyle izleyicilere umut, iyilik aşılayan kendi hayatının kahramanı olmak için çabalayan bir kadın figürken, Rengin'in daha

karmaşık, çelişkili ve zaman zaman karanlık yanlarıyla izleyicilere insan doğasının çok yönlülüğünü, içsel çatışmalarını gösteren bir karakter olduğu görülmüştür. Rengin ve Bahar'ın etkileşimleri, Jung'un arketip teorisinin bir yansıması olarak insan ruhunun çatışmalarını gözler önüne serilmesini sağlamıştır. Bu araştırma, Carl Gustav Jung'un arketip kuramını temel alsa da aynı zamanda toplumsal cinsiyet kuramlarının medya temsili üzerindeki etkisini de göz önünde bulundurmak gerekir. Özellikle Simone de Beauvoir'ın "kadın doğulmaz, kadın olunur" sözüyle vurguladığı toplumsal cinsiyetin inşacılığı, bu çalışmada incelenen kadın karakterlerin medya temsili açısından önemli bir kuramsal referans noktasıdır. Kadınlar, çoğunlukla içinde bulundukları toplumun kendilerine biçtiği role ve yazgıya boyun eğmekte; bu yazgıyı dönüştürmeye çalışanlar ise, çoğu zaman kendi benliklerinden, farklılıklarından vazgeçerek hareket etmektedir. (Beauvoir, 1993, s. 139). Butler'a göre, toplumsal cinsiyet bir töz ya da öz değil; bireylerin tarihsel süreçler içinde tekrar eden eylem, söylem ve davranış aracılığıyla inşa edilen tekrarlanan bir yapıdır (Sofuluoğlu, 2010, s. 92). Bu bağlamda Bahar ve Rengin karakterlerinin davranışları da toplumsal cinsiyetin medya aracılığıyla nasıl inşa edildiğini göstermektedir. Bahar karakteri, özverili ve toplumun beklentileriyle şekillenmiş kimliğini yeniden kurarken, bireysel bir dönüşüm sergiler. Buna karşılık Rengin karakteri, toplumsal rolleri sorgulasa da güçlü ve başarılı bir kadın imajı yaratmak uğruna kimi zaman kendi duygularını bastırmakta ve çevresine yabancılaşmaktadır. Her iki karakter de toplumsal cinsiyet normlarının kadınlar üzerindeki etkisini farklı biçimlerde yansıtarak, özneleşme ve direnç süreçlerine dair önemli ipuçları sunmaktadır.

Sonuç bölümünde kadın karakterlerin temsili ve arketipsel temaların izleyicilere etkisi üzerine çıkarımlar sunulmuş ve araştırmanın sınırlılıkları ile gelecekte yapılabilecek çalışmalar hakkında önerilerde bulunulmuştur. Son olarak, elde edilen sonuçların medya eleştirisi ve toplumsal cinsiyet çalışmaları alanındaki katkıları değerlendirilmiştir.

1. CARL GUSTAV JUNG VE ARKETİP KAVRAMI

Carl Gustav Jung, psikoloji biliminin en önemli temsilcilerinden biridir. Carl Gustav Jung, İsviçreli bir papazın oğludur. 1895 yılında Basel'de tıp eğitimi almaya başlamıştır (Ukray, 2016: 9). Uluslararası Psikanaliz Birliği'nin ilk başkanı olmuştur. (Geçtan, 2014, s. 158). Amerika, Güneydoğu Asya ve Afrika'ya seyahat eden Jung, bu yolculukları sırasında kolektif bilinçdışı, onun bilinçle olan ilişkisi ve bireylerin ruhsal gelişim süreçleri üzerine araştırmalar yapmıştır (Kavut, 2020, s. 682).

Başlangıçta Freud'un etkisinde kalan ve onun yazılarını takip eden Jung, daha sonra bağımsız çalışarak "Analitik Psikoloji" ekolünü oluşturmuştur. Jung, Freud'un libido olarak tanımladığı ruhsal enerjiyi psişik enerji olarak adlandırmış ve bu enerjinin yalnızca cinsel güdülerden değil, ruhun bütün yapısından kaynaklandığını savunmuştur (Ukray, 2016, s. 11).

Tıp ve psikiyatri kökenli bir ruh çözümlemeci olan Carl Gustav Jung, psikolojik tipler, kompleksler teorisi ve sözcük çağrışım testi gibi alanlarda özgün bilimsel çalışmalar yapmıştır. Jung'un sembol-bilim ve bilinçdışı üzerine yaptığı çalışmalar, onu bir ekol haline getirmiştir. Bu katkılar, antropoloji, teoloji, psikoloji, felsefe, etnoloji ve sosyoloji gibi alanlarda değişim ve dönüşümlere yol açmış, hatta kuantum fiziği gibi doğa bilimlerinde eşzamanlılık (sinkronisite) gibi yeni kavramlar önermiştir (Jung, 2005, s. 25).

Kökeni Antik Yunan'a dayanan "arketip" kelimesi "arke" ve "tip" köklerinin birleşmesinden meydana gelir. "Arke", orijinal ve eski anlamını taşıırken, tip, kalp ve desen anlamlarını taşır (Yılmaz, 2018, s. 102). Arketip Yunanca "ana düşünceler" anlamına gelmektedir. Jung arketipten önce insan psişizmi kavramını kullanmıştır (Jung, 2006, s. 47). Jung, arketip kavramını ilk ortaya atanın kendisi olmadığını, Platon, Hubert, Mauss, Bastian ve Usener gibi düşünürlerin de bu konuda fikir yürüttüğünü belirtir. Ancak ona göre arketipler sadece kültürel etkilerle değil, her zaman ve her yerde kendiliğinden ortaya çıkabilir (Yeşildal, 2018, s. 421).

Jung'a göre; insan yaşantısının ilk kaynağı olan arketip, bilinçdışındadır ve yaşamlarımıza oradan etki eder. İnsanın amacı; bilinçdışının yansımalarını çözümleyip bilinç yüzeyine çıkarmak olmalıdır. Her bireyde farklı arketip özellikleri görülüyor olsa da baskın olan mutlaka bir tanesidir ve mutlaka o kişinin kişilik yapısı hakkında bilgi verir. Halk masalları ve mitler aracılığıyla kendini ifade eden bilinçaltı, Jung'un belirlediği dört aşamayı içinde barındırır. Bu aşamalar, bireyin kendini gerçekleştirme sürecini ve psikolojik gelişimini anlamada önemli rol oynar. Jung'a göre, bu mitler ve masallar, insanın içsel dünyasını keşfetmesinde rehberlik eden semboller ve işaretlerdir (Jung, 2015, s. 36). Kişilik tanımları, bu dört aşamada gerçekleşir: Persona, topluma karşı takındığımız maskelerimizdir. Benlik maskeleri; toplumda kabul edilebilir olmak için dış dünyaya uyum sağlarken taktığımız maskelerimizdir (Gülcan, 2020, s. 289). Bir ortamda gerçek benliğimizle değil bize biçilen rollere uygun davranırız. Ancak kişinin bu maskelerden birini çok fazla sahiplenmesi, onu kendi benliğinden uzaklaştırarak sağlıklı bir psikolojiye yönelmesine sebep olabilir.

Anima ve Animus, erkekteki kadınsı yön ve kadındaki erkeksi yön olarak tanımlanır. Jung'a göre, her bireyde karşı cinsin arketipi bulunur; erkeğin içindeki kadınsı yön "Anima", kadının içindeki erkeksi yön ise "Animus" olarak adlandırılır. Bu arketipler, bireyin karşı cinsle olan iletişimi ve sosyalleşmesi için kritik öneme sahiptir (Gülcan, 2020, s. 290).

Gölge, en karanlık yanıımızdır. Kişiliğimizin bilinçsiz, hatırlanmayan, bastırılmış kısımlarıdır. Bu nedenle Jung, bireyin karanlık yönlerini reddettiğinde, aslında onları bastırdığını ve farkında olmadan sürekli olarak çevresine yansıttığını belirtir. Jung, bu karanlık yönleri "gölge arketipi" adını vermiştir (Pelister, 2016, s.100). İlkel dürtülerimizi kabul edemediğimiz için uzaklaştırdığımız ya da bazen farkında bile olmadığı bu yolculukta bireyin öncelikli olarak karşılaşması ve kendi ile bütünleşmesi gereken ilk arketip gölgedir (Erol, 2024, s. 87). Çocukluk çağından itibaren ortaya çıkan bu süreç, kişinin bazı şeyleri iyi olarak benimseyip, bazılarını kötü olarak kodlayarak uzaklaştırma çabalarının sonucu olarak belirlenir.

Benlik, bilinçdışı ve bilincin birleşiminden oluşur (Abdullayeva,2024, s. 361). Jung psikolojisinde yaşamın temel amacı, benliğin gelişmesidir. Bunun içinse diğer tüm arketiplerin görevini düzenli yapması gerekmektedir. Bu da bilinçaltının bilinçli hale getirilebilmesi ile mümkündür.

Bahar dizisi, Jung'un arketip kavramlarını derinlemesine yansıtan bir yapıt olarak dikkat çeker. Bahar karakteri, "Kahraman" arketipinin temsilcisi olarak öne çıkar. Bahar, içsel çatışmalarla mücadele ederken, adalet ve iyilik arayışı içindedir. Dizi, Bahar'ın "Gölge" yönlerini de sergileyerek, onun karmaşık psikolojik yapısını ve kişisel büyüme sürecini gözler önüne serer. Bu arketipik yapılar, izleyicilere hem bireysel hem de toplumsal seviyede derin bir keşif sunar. Karakterin evrimi ve karşılaştığı zorluklar aracılığıyla Jung'un teorilerinin pratik bir yansımasını sağlar. Ayrıca dizinin 2. bölümünde Bahar'ın elinde tuttuğu Carl Gustav Jung'un "Ruhun Yaralı Şifacı" kitabı, karakterin içsel dünyası ve yaşadığı zorluklarla başa çıkma süreci açısından derin bir sembolizmi temsil etmektedir.

Resim 1. Bahar'ın Hastalığını Öğrendikten Sonra Elinde Tuttuğu Kitap

(Resim 1, @Bahardizisi Youtube Kanalı, Erişim tarihi: 07. 07. 2024)

Resim 1’de görüldüğü üzere Bahar’ın yaşamındaki acı verici olaylarla yüzleşmek zorunda kaldığı ve içsel bir şifa arayışına girdiği bir dönemdir. Bahar’ın hastanede kitabı elinde tutması kendi iyileşme sürecinde bu kavramı anlamaya çalıştığının, kendi yaralarını anlama ve iyileştirme sürecine dair bir yansıması olarak görülebilir.

2. BAHAR DİZİSİ KÜNYESİ VE OLAY ÖRGÜSÜ

Bahar, tıp fakültesine gitmiş, ancak hayatını kayınpederine, kayınvalidesine, eşine ve iki çocuğuna adamıştır. Bir gün kendisine karaciğer yetmezliği tanısı konur ve aniden ölümle burun buruna gelir. Eşi Timur’un donör olmayı reddetmesi, Bahar’ı büyük bir hayal kırıklığına uğratar. Hastalığı nedeniyle tanıştığı Doktor Evren ise zamanla Bahar’ın en büyük destekçisi olur. Operasyon geçirdikten sonra mesleğine geri dönme kararı alan Bahar, hastanede Timur’un eski sevgilisi Doktor Rengin tehlikesiyle de karşı karşıya kalacaktır. Bu süreçte, Bahar’ın etrafında olup bitene başkaldırışı ve yeniden doğuşu başlayacaktır.

Dizi Adı: Bahar

Yönetmen: Neslihan Yeşilyurt

Oyuncular: Demet Evgar, Mehmet Yılmaz Ak, Buğra Gülsoy, Ecem Aslan, Hatice Aslan, Füsun Demirel...

Senarist: Ayça Üzüm, Atasay Koç

Yapımcı: MF Yapım / Asena Bülbüloğlu

Yayınlanan TV Kanalı: Show TV

Yayın Tarihi: 13 Şubat 2024- 11 Haziran 2024

Uyarlama: Dizi bir Güney Kore dizisi olan Doktor Cha (2023) dizisinin uyarlamasıdır.

3. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın amacı, Bahar dizisindeki kadın karakterler Bahar ve Rengin’in Jung’un arketip teorisi bağlamında “kahraman” ve “anti kahraman” olarak nasıl temsil edildiğini analiz etmektir. Ayrıca Jung’un arketip teorisi, karakterlerin evrensel sembollerle nasıl temsil edildiğini ve bu temsilin kadına dair algıları nasıl şekillendirdiğini anlaşılmaya yardımcı olmaktadır.

Araştırmada, Jung’un arketip teorisi kullanılarak, dizideki Bahar ve Rengin karakterleri derinlemesine incelenmiştir. Belirlenen arketipler dizideki kadın karakterlerin temsil ediliş biçimlerini ve izleyicilere nasıl aktarıldığını anlamak için kullanılmıştır. Özellikle Bahar’ın

kahraman arketipi ve Rengin'in anti kahraman arketipi üzerinden, dizinin kadın anlatısının nasıl kurgulandığı ve izleyicilere nasıl aktarıldığı araştırılmıştır. Bu araştırmanın kadın karakterlerin güçlenme süreçlerini, izleyicilere kadın karakterleri ile ilgili verdiği arketip mesajları, medya eleştirisi ve kadın çalışmaları alanlarına önemli bir bakış açısı sunacağı düşünülmektedir. Araştırmada Jung'un arketip teorisi kullanılarak. Jung arketipleri üzerinden aşağıdaki sorulara cevap bulunulmaya çalışılmıştır.

1. Bahar karakteri, Jung'un kahraman arketipi çerçevesinde nasıl temsil edilmektedir?
2. Rengin karakteri, Jung'un anti kahraman arketipi çerçevesinde nasıl temsil edilmektedir?
3. Rengin ve Bahar'ın "kahraman" ve "anti-kahraman" arketiplerini besleyen başka hangi arketipsel temalar vardır?
4. Bahar ve Rengin'in temsil ediliş biçimleri, kadın karakterlerin güçlenme süreçlerine dair ne tür mesajlar vermektedir?

Bu sorular ışığında, dizideki kadın karakterlerin arketipler aracılığıyla nasıl inşa edildiği ve izleyicilere nasıl mesajlar iletildiği incelenmiştir. Araştırma betimleyici ve yorumlayıcı nitelikte olmakla birlikte, bu sorulara dayanarak aşağıdaki hipotezler belirlenmiştir.

H1: Bahar karakteri, Jung'un kahraman arketipi kapsamında güçlü, kararlı ve olumlu kadın temsili olarak tasvir edilmektedir.

H2: Rengin karakteri ise anti-kahraman arketipi çerçevesinde karmaşık, çatışmalı ve normlara meydan okuyan bir kadın figürü olarak temsil edilmektedir.

H3: Bahar ve Rengin karakterlerinin arketipsel temaları, dizide kadın güçlenmesi ve toplumsal cinsiyet rolleri üzerine farklı ve zıt mesajlar vermektedir.

4. YAKLAŞIM

Bu araştırmada, Bahar dizisindeki kadın karakterler Bahar ve Rengin'in temsilini incelemek için kullanılan Jung'un arketip teorisini içeren bir yaklaşım benimsenmiştir. Bu yöntemle, karakterlerin diyalogları ve görsel semboller üzerinden derinlemesine incelenerek, Bahar ve Rengin'in kahramanlık ve anti kahramanlık rollerinin nasıl kurgulandığını ortaya koymayı amaçlanmıştır. Jung arketipi, kullanılan sözlü, sözsüz sembollerin ve görsel unsurların anlamını çözmemize katkı sağlamıştır. Ayrıca Jung'un arketip teorisi karakterlerin derin psikolojik dinamiklerini ve evrensel kalıpları anlamamıza olanak tanımıştır.

Bu araştırmada, yalnızca dizinin birinci sezonuna odaklandığı için, karakter gelişiminin tüm sezonlar boyunca nasıl değiştiğini tam olarak yansıtamamaktadır. Ayrıca, diyalogların tamamı yerine sadece seçilmiş kısımların incelenmesi, karakterlerin derinlemesine ve eksiksiz bir şekilde yorumlanmasını sınırlandırabilir. Veri analizinde kodlayıcıların kişisel algılarının etkisi olabileceği düşünülsede bu risk güvenilirlik ölçümü ile azaltılmaya çalışılmıştır. Bunun yanı sıra, analiz yalnızca nitel veriler üzerinden yapılmış; izleyici algısı ve etkileşimi gibi nicel veriler araştırmanın kapsamına dahil edilmemiştir. Bu sınırlamalar, elde edilen bulguların yorumlanmasında dikkate alınması gereken önemli unsurlar olarak değerlendirilmektedir.

5. VERİLERİN TOPLANMASI VE ANALİZİ

Bu araştırmada, 13 Şubat 2024-11 Haziran 2024 tarihleri arasında yayınlanan bahar dizisinin 1. Sezonunda yer alan on altı bölümü, Türkiye'de kadın anlatısının dizilerdeki temsilini incelemek amacıyla ana veri kaynağı olarak seçilmiştir. Dizinin 7,6 IMDB değeri (Internet Movie Database) ve izleyici üzerindeki etkisi ile popülerliği göz önüne alınmıştır. Dizi bölümleri, @Bahardizisi Youtube kanalından izlenmiştir. Bahar dizisinin her bölümün yaklaşık iki saat olması ve her diyalogun aktarılmasının mümkün olmayacağı dikkate alınarak, dizinin her bölümünden kısa

alıntılar yapılmış ve bu alıntılar hem dizinin analizinde hem de karakterlerin incelemesinde kullanılmıştır. Bu alıntılar, dizi içeriğinin doğru ve yasal bir şekilde sunulmasını sağlamak amacıyla özenle seçilmiştir. Araştırmada telif hakları ve etik kurallar gözetilmiş, yalnızca kamuya açık ve yasal kaynaklar kullanılmıştır.

Veri toplama süreci Bahar ve Rengin karakterlerinin Jung arketipi teorisi bağlamında dikkatli bir şekilde incelenmesi hedeflenmiştir. Öncelikle dizideki, iki kadın karakterinin meslek, aile yapısı, eğitim durumu, gelir düzeylerine bakılmıştır. Dizide kullanılan diyaloglar, göstergeler, kadın konusunun “kahraman” ve “anti- kahraman” olarak nasıl ele alındığı, Bahar ve Rengin karakterlerinin gelişimi incelenmiştir. Dizinin birinci sezonun tüm bölümleri izlenmiş ve her bölümde Bahar ve Rengin karakterlerinin önemli diyalogları ve ilişkileri kodlanmış, kahraman ve anti kahraman arketipleri ile ilişkili temalar belirlenmiştir. Araştırmada, verilerin güvenilirliğini sağlamak amacıyla dizi karakterleri, kodlayıcılar tarafından ayrı bir şekilde değerlendirilmiştir ve Fedakârlık (F), annelik (A), toplumsal beklentiler (TB), masumiyet ve saflık (MS), hırs (H), rekabetçilik (R), toplumsal normlara meydan okuma (TNM), karmaşıklık ve karanlık yan (KKY), mücadele ve direniş (MD), intikam (İ), manipülasyon (MN), sevecenlik (SV), yalnızlık (Y), anlaşılmamak (AK) şeklinde kodlar oluşturulmuştur. Belirtilen bu ön koşullar doğrultusunda, Bahar dizisinde Bahar ve Rengin karakterlerinin eylemleri, diyalogları, ilişkilerini kodlamak için kullanılan Miles-Huberman'ın $\Delta = C \div (C + \partial) \times 100$ güvenilirlik formülü, kodlayıcılar arasındaki görüş birliği ve içsel tutarlılığı ölçülmüştür. Bu değerlendirme sonucunda kodlayıcılar arasındaki uyum yüzdesi 82,3 olarak belirlenmiştir. Çalışmadaki verilerin güvenilir olduğu, kodlayıcılar arasındaki uyum yüzdesinin 70'in üzerinde olması nedeniyle kabul edilmiştir (Miles & Huberman, 1995; Arıcı, 2021).

Rengin ve Bahar karakterleri, her biri ayrı ayrı değerlendirilerek oluşturulan kodlar ve seçilen göstergeler temelinde analiz edilmiştir. Diyalogların seçimi, araştırmanın amacına uygun olarak karakterlerin arketipsel özelliklerini ve tematik derinliklerini en iyi şekilde yansıtacak nitelikte olmasına dikkat edilerek yapılmıştır. Bu kapsamda, öncelikle karakterlerin gelişimini, kişilik özelliklerini ve aralarındaki ilişkileri ortaya koyan, özellikle “kahraman” ve “anti-kahraman” arketiplerine dair temaları destekleyen diyaloglar tercih edilmiştir.

Sembolik olarak çevremizdeki her şeyin gösterge sayılabileceği konusunda bilim adamlarının net bir görüş birliği içinde olmadıkları görülmüştür (Şermin Tekinalp & Uzun, 2004, s. 133). Bu nedenle dizi de sadece sembolik öğeler olarak, karakterlerin diyalogları sembol olarak incelenmiştir. Oluşturulan kodlar ve sembolik öğelerle birlikte Jung'un arketip teorisine dayanarak, Bahar ve Rengin karakterlerinin hangi arketiplerle örtüştüğü belirlenmiştir. Ayrıca Bahar ve Rengin'in diğer karakterlerle olan etkileşimleri incelenmiştir. Bu etkileşimler, karakterlerin arketipik rollerini ve hikâye içindeki önemlerini anlamak için kullanılmıştır.

Bahar dizisi, Güney Kore yapımı özgün bir diziden uyarlanmıştır. Uyarlama sürecinde, kültürel bağlamdaki farklılıklar nedeniyle karakter temsilleri ve kadın rolleri açısından belirgin değişiklikler görülmüştür. Dizinin başlangıcında ve afişlerinde de vurgulandığı üzere, Bahar karakteri ev kadınlığı ve bakım rollerine daha fazla odaklandığı, ayrıca, ev işleri, geleneksel kadınlık figürlerinin ön planda olduğu gözlemlenmiştir. Fakat, Jung'un arketip teorisi bağlamında yapılan analiz, uyarlamanın özgün bağlamda sunduğu kadın temsilini anlamaya yöneliktir. Bu araştırma Bahar dizisinin arketipsel temsiline odaklanmaktadır, başka bir uyarlama karşılaştırması çalışmanın kapsamı dışındadır.

6. BULGULAR

Araştırmada oluşturulan kodlar doğrultusunda, her iki karakterin davranışları, diyalogları ve ilişkileri detaylı bir şekilde değerlendirilmiş, Jung arketipler çerçevesinde sınıflandırılmıştır.

6.1. Kahraman Arketipi (Bahar)

Bahar, kırklı yaşlarında, tıp fakültesi mezunu ancak mesleğini hiç icra etmemiş bir kadın karakterdir. Okul arkadaşı Timur ile evlenmiş ve iki çocuk sahibi olmuştur. Bir eş, gelin ve anne olarak hayatını kayınpederine, kayınvalidesine, eşine, çocuklarına adamıştır. Bahar, evlendiği andan itibaren eski bir genel cerrah olan hasta kayınpederinin bakımını üstlenmiştir. Bahar, fedakâr, anaç ve her zaman orta yolu bulmaya çalışan pozitif bir yapıya sahiptir. Herkesin mutlu olması için çaba harcarken aslında kendisini ihmal etmiştir.

Jung, iyi bir doktorun yaralı olması gerektiğine inanır. Anne arketipi, güvenli, besleyici ve sevgi dolu bir ortamda büyümekle ilişkilidir. Ayrıca bireyin kendine güven duymasını, cesaretini, fedakârlığını teşvik eder (İllica, 2023, s. 80). Bahar, çocukluğundan itibaren baba ile olan ilişkilerinde gözlemlendiği üzere yaralı olmasına rağmen annesini rol model alarak, fedakârlık duygusunu çocuklarıyla olan iletişimde uygulamaktadır. Bahar'ın mücadelesi sadece hayatındaki erkek figürlerin baskısı, aldatması, duygusal sömürsü ile sınırlı değildir. Kayınvalidesi Nevra Hanım ve Doktor Rengin, Bahar'ın yaşam yolculuğunda savaşmak zorunda olduğu kadın karakterlerdendir.

Resim 2. Bahar'ın Mutfak İçindeki Dizi Görüntülerinden Kesitler

(Resim 3, @Bahardizisi Youtube Kanalı, Erişim tarihi: 05. 07. 2024)

Resim 2'de görüldüğü üzere, Bahar mutfakta çeşitli duygusal hallerde görülmektedir. Kimi zaman düşünceli ve dalgın, kimi zaman ise hüzünlü ve yorgun. Mutfakta geçirdiği zaman dilimleri, onun iç dünyasını ve yaşadığı zorlukları yansıtır niteliktedir. Yemek yaparken, bulaşık yıkarken veya sadece düşüncelere dalmışken görüntülenen Bahar, fedakarlıklarının ve sorumluluklarının ağırlığı altında ezilirken, mutfakta gizlice TUS (Tıpta Uzmanlık Sınavı) hazırlığı yaparken görülmektedir. TUS hazırlığı yaparken mutfakta olması, onun hem toplum tarafından beklenen görevi ev içi sorumluluklarını yerine getirdiğini hem de profesyonel hedeflerine ulaşmak için yoğun bir çaba harcadığını göstermektedir. Diğer fotoğraflarla birleştğinde, Bahar'ın yaşamındaki çok yönlü mücadelelerini ve fedakarlıklarını daha da belirgin hale gelmektedir.

İş hayatına adım attığı andan itibaren Bahar, yaşı ve geçirdiği operasyon nedeniyle mobbinge maruz kalır. Toplumsal normlar gereği, yaşının ve sağlık durumunun mesleki yeterliliğini etkileyebileceğine dair önyargılarla karşılaşır; beceriksiz olarak tanımlanıp özgüveni zedelenmeye çalışılır. Ayrıca, toplumsal beklentilere göre evini ve ailesini ihmal ettiği, çocukları ile yeterince ilgilenmediği imasıyla sürekli karşı karşıya kalır. Bu toplumsal normlar ve beklentilerin baskısı altında olmasına rağmen, Bahar, tüm bu olumsuzluklardan güçlenerek çıkar ve kahramanlıklarına devam eder.

Kahraman arketipi, cesur, kararlı ve çözüm odaklı yapısıyla zorluklara meydan okur; amacı dünyayı daha iyi bir yer hâline getirmektir. Güçlü olma arzusu onu ileri taşıırken, en büyük zayıflığı kibir ve sürekli bir mücadeleye ihtiyaç duymasındır (Türk, 2022, s. 290). Jung; büyük arayışlar, keşifler, kurtuluşlar ve büyük eylemleri; kahraman arketipiyle ifade etmiştir. Kahraman arketipinde hedef, bilinçdışını aşıp kişiliğini bütün olarak gerçekleştirmektir. Kendilik arketipi, bilinçdışında elde edilmesi zor bir hazine gibidir. Mitolojideki büyük sınavlar ve zorlu engellerle

başta çıkan kahraman gibi, birey de egosuyla yüzleşmeli ve onu aşarak bütünlük haline ulaşmalıdır (Gürses,2007, s. 80).

Joseph Campbell kahraman arketipini, özellikle "Kahramanın Yolu" adlı çalışmasında kapsamlı bir şekilde ele alınmıştır. Campbell, kahraman arketipini üç ana aşamada incelemiştir. Bunlar, ayrılma, yüzleşme ve dönüştür (Üstün Dökmen & Dökmen, 1987, s. 86). Böylece olağan dünyasından ayrılarak bilinmeyen bir dünyaya adım atar ve çeşitli zorluklarla karşılaşır.

Sıkıntı ve zorlukları aşma ve hedefe ulaşma için gidilen yolda kahramanın karşısına çıkan zorluklarla savaşıma, kahramanlık arketipinin bir bölümünü yansıtmaktadır. Bahar karakteri; psikolojik olarak her tür zorlukla karşılaşma ve bu figürleri yenme boyutunda, benliğinin kendisine baskı yapan ve ilerlemesini engelleyen güçlerin üstesinden gelmesi şeklinde bir duruş sergilemektedir. Jung'un arketip kavramı çerçevesinde ele alındığında; Bahar, kahraman arketipine ulaşıncaya kadar, pek çok korku objesiyle yüz yüze gelmiştir ve gelmeye devam etmektedir. Korkularıyla yüzleşen Bahar, aslında olgunlaşan benliğinin de yavaş yavaş farkına varmaktadır. Bahar bu mücadele yolculuğunda; ıstırap ve fedakârlık aracılığıyla yeni bir benlik biçimlenmesine ulaşarak yaşanan olumsuzlukları bir yaşam dersi olarak almakta ve küllerinden yeniden doğmaktadır. Olağanüstü gayretler sonucu kazandığı başarılar, daha fazla başarıyı mümkün kılmaya dair özgüvenini yükseltmektedir.

Tablo 1. Kodlama Şeması, Kahraman-Bahar Karakteri Hakkında Bilgiler

Bahar'ın Eylemi	Diyalog	Arketip	Kod	Bölüm
Bahar annesi Gülçiçek Hanıma ilk maaşı ile erzak alır.	"Okulda okurken, Bahar diyordum, doktor çıkacaksın, maaş alacaksın, kendi parayı kazanacaksın, annenin dolabını dolduracaksın. Ben şu an hayalimi yaşıyorum."	Kahraman	F, SV, H	1. bölüm
Bahar kızına mektup yazar.	"Yapamazsın diyecekler hep, inanma. İçindeki şarkıyı susturacaklar, sesini kısmaya çalışacaklar. Sen iç sesine güven ve ondan başka kimseye aldırma."	Kahraman	A, MD, TNM	2. bölüm
İş İnsanı Cihan Taşkesti, hastaneye 30 Milyon TL bağışta bulunur. Bahar'ın hastanede uzmanlaşmasını şart koşar, aksi takdirde bağışı kuruşuna kadar geri alacağını beyan eder.	"Bana kendimi hatırlattığınız için teşekkür ederim...Dünyada pek çok kadın yetersizlik duygusu ile sınıyor. Kendisini ailesine adanmış kadınlar kariyer yapamadığı için, kariyerinde şahane olan kadınlar aile kuramadığı için yetersizlik damgası yiyor"	Kahraman	TB, TNM, MD	3. bölüm
Hastanede yapılan çekimde Bahar'a mesleğe ara verme sebebi sorulur.	"Çok hastaydım kayınpederim, birinin kendini feda etmesi gerekiyordu, ben gönüllü oldum diyelim. Öyledir ya ailelerde biri kendini feda ederse diğerleri istediklerini yapabilir."	Kahraman Bakıcı	F, TB, A	10. bölüm
Nevra Hanım, geçirdiği operasyon sonrası evinde bir parti düzenlemiştir. Aynı zamanda Bahar ve Timur'un 25. evlilik yıldönümüne özel bir	"Bu şekilde söylemek istemezdim ama yeri geldi söylüyorum. Timur, 25 yıl boyunca geçirdiğimiz güzel günler için sana teşekkür ederim. Biz Timur'la ayrılma	Kahraman Asi	TNM, I, MN	14. bölüm

pasta yaptırmıştır. Bahar'ın saçını topladığını gören Timur tedirgin olur.	kararı aldık. Boşanıyoruz." (Oysa ortafa boşanma ile ilgili Timur'la alınan bir karar yoktur.)
---	--

Tablo 1'de görüldüğü üzere Fedakârlık arketipi, bir karakterin başkalarının iyiliği için kendi çıkarlarını riske attığı veya feda ettiği durumları ifade eder. Bu arketip genellikle kahramanlarla ilişkilendirilir ve karakterin olağanüstü bir özveri gösterdiği, karşılıksız yardım ettiği veya kendini tehlikeye attığı durumları içerir. Fedakârlık, karakterin bireysel çıkarlarından ödün vererek toplumun veya başkalarının yararına hareket etmesini vurgular. Bahar karakterinde yoğun bir şekilde rastlandığı üzere; bu tür eylemler genellikle karakterin içsel gücünü, erdemini ve insanlık dışı durumlarda bile iyiliği seçme yeteneğini göstermek için kullanılır.

Bahar'ın karakterinde gözlemlenen Anne arketipi ise; yaratılışın, varoluşun, evrenin anlamlandırılmasında, gelenekler ve toplumsal uygulamaların açıklanmasında en önemli kavramlardan biridir (Aysun Dursun & Torun, 2020, s. 359). Bir bebek, dünyayı ilk kez annesi aracılığıyla deneyimler. Toplamların dünya görüşü ve yaratılış hakkındaki temel inançları, genellikle anne arketipi üzerinden yansıtılır (Fedakâr, 2014, s. 8). Bahar'ın, oğlu Aziz Uras ve kızı Umay söz konusu olduğunda, Bahar'ın tüm dünyayı karşısına alabilecek şekildeki tavrı ve fedakarlıkları Bahar'da gözlemlenen en baskın arketiplerden birinin anne arketipi olduğunun bir kanıtıdır.

Resim 3. Bahar Dizisi Afişi ve Sloganı:

(Resim 2, Bahar karakterinin ütü yaptığı sahne. Bu sahne, karakterin Jung'un 'anne' ve 'bakıcı' arketipleriyle örtüştüğünü sembolik olarak göstermektedir." Show TV, Erişim tarihi: 30.07.2024)

Resim 3'de görüldüğü üzere bu afiş, "Bahar" dizisini tanıtan bir görseldir. Afişte, başrol karakteri Bahar, doktor forması giymiş halde mutfakta yemek yaparken görülmektedir. Afişte kullanılan "Bahar" kelimesinin yanındaki çiçek dalları ve "Uyanmaya hazır mısın?" sloganı, bir dizi göstergeyi içinde barındırmaktadır. Bahar mevsimi, doğanın yeniden canlandığı, çiçeklerin açtığı bir dönemdir. Bu bağlamda, Bahar karakteri, yeniden doğuş, yenilenme ve tazelenme temalarını temsil etmekte ve çiçek dalları da bu canlanma sürecini vurgulanmaktadır. Ayrıca slogan, izleyiciye bir farkındalık ve uyanış çağrısı yapmaktadır. "Hazır mısın?" sorusu, bir hazırlık ve beklenti duygusu oluşturmaktadır.

Jung, yeniden doğuş arketipinde, evrensel kahramanın yolculuğu motifini kullanarak yaşam enerjisinin bilinçdışına çekildiğinde bilinçaltının karanlığı tarafından yutulduğunu belirtir. Bireyin bu ölümcül tuzaktan kurtulması için, kahramanlık öykülerindeki gibi bir kurtuluş yolculuğuna

çıkması gereklidir (Jacobi, 1999, s.155-156). Bahar, hastalığını öğrendiği andan itibaren yeniden doğuş sürecini başlatmış ve bir kahramanlık hikayesinin başrolünü üstlenmiş durumdadır.

Tablo 2. Bahar, Kahraman Karakteristik Özellikleri

Özellik	Açıklama
Hedefe Odaklanma	Hem kendi dünyasını hem de etrafını iyileştirmeye dair motivasyon.
Kişisel Özellikler	Masum, kâşif, anaç, sevgi odaklı. İtici gücü, toplumsal iyilik.
Karakter Özellikleri	Pes etmeme, cesaret ve yeterlilik, etrafına motivasyon kaynağı olma, bunaldığı zaman asi boyutuna geçme.
İçsel Çatışma	Kötülükler içinde iyi olmaya çalışma, zaman zaman isyanlar.
Değişkenlik	Her zaman iyi ancak çocukları ile alakalı her şeyi göze alabilme.

Tablo 2’de görüldüğü üzere Bahar’ın kahraman özellikleri pes etmeme, cesaret ve yeterlilik, etrafına şekillenmektedir. Bahar, yaşadığı olumsuzluklarla başa çıkabilme ve bunu yaparken de insani tavrından ödün vermeme boyutunda kahraman özelliklerini en iyi şekilde yansıtan karakterdir.

6.2. Kahraman Bahar’da Görülen Diğer Arketip Özellikler

Bahar karakteri, dizide karşımıza kahraman arketipiyle çıkmıştır.; ancak sadece kahramandan ibaret değildir. İyi niyeti, her olumsuz durumla olumlu bir bakış açısı ile başa çıkma çabası, merhameti Bahar’ın kahraman arketipi olarak tanımlanmasını sağlamıştır. Bununla birlikte; Bahar’ın maruz kaldığı haksızlıklar karşısında yaşadığı içsel çatışmalar ve dönem dönem asi bir karaktere bürünmesi, her insanın bir gölge yanının bulunduğunu gözler önüne serer. İyilik yönü her daim daha ağır bastığı için Bahar, kahraman tanımında sabittir. Bazen açığa çıkan gölge yanlarına rağmen, kahramanın, kahramanlığından ödün vermediği gözlenmektedir. Ancak, kişinin bireyselleşebilmesi için gölge yanını görmesi ve gölge yanlarıyla yüzleşmesi gerekmektedir.

Tablo 3. Bahar Karakteri Hakkında Arketipsel Bilgiler

Eylem	Diyalog	Arketip	Kod	Bölüm
Ailesinin dalga geçmesi üzerine tuzluğu tezgâha vurur.	“Yok bir şey, tuz rutubet yapmış”	Gölge Asi Yeniden doğuş	AK, MD	1.bölüm
Yakın arkadaşı, Doktor Çağla ile diyalog halindedir.	“Timur’la işim bitti benim, ben biraz Bahar’la ilgileneceğim artık.”	Gölge Asi	MD, Y, I	1. bölüm
Bahar, hastaneye Timur’u ziyarete gider. TUS dersanesi için 200.000 TL ister.	Timur: Benim sokağa atılacak 200.000 Liram yok. Bahar: Benim de vazgeçmeye niyetim yok.”	Gölge Savaşçı	MD, I, R	2.bölüm
Timur ve Bahar hastane de diyalog halindedir.	“Timur: Bence kimse hasta ve yaşlı asistan istemez. Bahar: Bence sen beni hafife alma!”	Gölge Savaşçı	R, TNM, MD	2.bölüm
Bahar ve Nevra diyalog halindedir.	“Sizin karşınızda o ürkek korkak Bahar yok.” Çantaya gelince de bugüne kadar benden esirgediklerine sayarsın.	Gölge Savaşçı	TNM, KKY, I, MN	3.bölüm
Nevra Hanım Bahar’ın doktorluğa geri döndüğünü öğrenir.	“Siz benim sırtıma öyle bir minnet hırkası giydirdiniz ki, 20 yılımı aldı benim o hırkayı çıkarmak. Sizin karşınızda artık o ürkek, korkak Bahar yok!”	Gölge Asi Savaşçı	MD, I, H	3. bölüm
Bahar, üzgün olan Umay’ın odasına girer.	“Büyüyorsun bebeğim. Sana bir şey söyleyeyim mi? Ben de senle beraber büyüyorum.”	Anne Gölge	A, SV	4.bölüm
Bahar evde ütü yapmaktadır. Timur’un gömleğini yakar. Timur	“Gıcık olabildim mi gerçekten? Tutamıyorum kendimi ağızımdan çıkıyor	Gölge Asi	I, MN	5. bölüm

söylenir.	işte. Ben gittim yerime bambaşka biri geldi.”			
Bahar hastane mülakatındadır.	“Ben bugün karşınızdaysam, evlatlarımı kucaklayabiliyorsam, yine bir doktor sayesinde...”	Persona Kendilik (Ben)	MD, H	6.bölüm
Timur Umay’ın resim malzemelerini çöpe atmaktadır.	“Sana verilmeyen şansın, dinlenmeyen sözün intikamını çocuklarından alma!”	Anne Asi	A, MD	7. bölüm
Bahar, Timur’un kahve kupasını kırar.	“Bundan sonra böyle, kolla kendini. Çanak çömlek patladı!”	Gölge Savaşçı	H, KKY, I	8.bölüm
Jenerik Bahar’ın sesi ve siyah beyaz görüntüsü ile başlar.	“İçimdeki bu karanlıkla yüzleşmekten korkmasam. Ah bir cesaret, bir cesaret girebilsem gizli, tozlu odalarım. Bağıra çağıra yüzüme söylesem: Sen değerlisin!”	Gölge	KKY, Y	9. bölüm
Bahar evinin girişinde ayakta durmaktadır.	“Kaçıp gitmek suç sayılmaz, yüreklerin taş kesildiği yerden.” (William Shakespeare)	Gölge	KKY, Y	10. bölüm
Bahar boşanma kararından sonra çocukları ile annesi Gülçiçek hanımın evindedir.	“Babanızın yaptığı şey babanızla benim aramda, tamam mı? O sizin babanız.”	Anne	F, A	11. bölüm
Bahar hastanenin terasında kendi kendine söylenmektedir. Dr. Evren yanına gelir.	“Sabah kalkıyorum, oh diyorum, başlangıca uyanıyorum, bahar gibi kalkıyorum. Buraya bir geliyorum, ikisinin saçmalıklarını görüyorum, kuyuya düşüyorum...Yeni başlangıçlar yaparsam hayat bana tatlılıklar yapar diye hayal ettim.”	Asi Kâşif	MD, Y	12. bölüm
Timur, kendisine gelen boşanmaya dair mahkeme celbini sormaktadır.	“Ben aslında sen bana donör olmadığında, beni ölüme terk ettiğinde boşanmalıydım. Sen beni ölüme terk ettiğinde zaten tercihini yaptın.”	Gölge Asi	MS, Y	13. bölüm
Yangın sonrası Bahar ve Çağla hastane koridorundadır. Çağla’nın telefonu çalar. Rengin aramaktadır.	“Rengin seni neden arıyor? Uzak dursunlar artık benden, senden, çocuklarımdan, annemden.”	Gölge Asi	KKY, MD	14. bölüm
Bahar ve Evren hastanenin terasında diyalog halindedirler. Evren destek olmak istediğini söyler.	“Evet, korkuyorum. Ben birine güvenmekten korkuyorum, sevmekten korkuyorum, üzmetten daha çok korkuyorum.”	Gölge	F, KKY, AK	15. bölüm
Bahar karaciğer nakli için hastane odasında eşi Timur’la konuşmaktadır.	“Kusura bakma benim bünyem senin ciğerini kabul etmiyor. İstemiyorum”	Gölge	MD, I, KKY	16. bölüm

Tablo 3’de görüldüğü üzere Bahar karakterinde birden çok arketip bulunmaktadır. Bu arketiplerden biri de gölge arketipidir. Gölge yanımız aslında kişiliğimizde barındırdığımız en karanlık yönümüzdür. Her türlü bastırılmış duygu, düşünce, kabul görmeyen istek ve arzular burada bulunur. Gölge, insanın bastırılmış, fakat aynı zamanda sürekli belli bir formda yaşamak isteyen canlı bir yanıdır” (Jung, 1968: 20).

Bahar’ın gölge yanı dizi içerisinde pek çok sahnede açığa çıkmaktadır. Bazen sadece Bahar’ın hayal gücünde gözlemlediğimiz kılıç kuşanması, fiziki olarak Timur’u darp ettiğini hayal etmesi, hayalde bile olsa bilinç altında yapmak istediklerinin birer göstergesidir. Carl Gustav Jung’a göre persona görünen yüzümüz; diğer bir tanımlama ile toplumsal yüzümüzdür. Antik dönemlerde

oyuncuların yüzlerine taktıkları maske olarak da bilinmektedir. Persona insanın sosyal kimliğini temsil eder. Birey, bu sosyal kimliği, toplumun beklentilerine ve sosyal rollerine uyum sağlamak amacıyla bilinçli olarak oluşturabilir. Ancak bu sosyal kimlik aynı zamanda bilinçdışı süreçlerin etkisiyle de şekillenebilir (Snowden, 2012, s. 87). Bu, bireyin sosyal çevresiyle uyum sağlama çabası içinde bilinçli ve bilinçdışı olarak geliştirdiği bir yapıdır, kişinin gerçek benliğiyle olan ilişkisini etkileyebilir. Gölge ise görünmeyen yüzümüz; yani bilinçaltımızdır. Bahar'ın personası onu, otokontrolü gelişmiş, merhametli bir kişilik sergilemeye yönlendirdiği için zihninde hayal ettiği bu eylemlerden kolayca çıkabilmekte, içinde bulunduğu duruma uyumlanarak kaldığı yerden devam edebilmekte ve toplumun değer yargılarına uygun davranmaktadır.

Bahar'ın yaşamındaki zorlu yolculuğunda en büyük destekçileri; annesi Gülçiçek Hanım, yakın arkadaşı Estetik Doktoru Çağla ve Genel Cerrah Evren'dir. Yaşamları gözden geçirildiğinde aslında Bahar'ın hayatındaki her destekçi, aynı zamanda birer Yaralı-Şifacı figür olarak karşımıza çıkmaktadır. Bahar'da görülen arketiplerden biri de yaralı şifacıdır. Dizinin ikinci bölümünde de belirtildiği gibi ancak yaralı şifacı yarayı iyileştirebilir. Jung'a göre bir doktorun tedavisinin yüzde ellisi belirleyen şey doktorun kendisindeki o yarayı tedavi etmiş olmasına bağlıdır (Türkyılmaz, 2021). Bahar'ın karaciğer ameliyatıyla birlikte yaralı şifacı, yeniden doğuş ve savaşçı arketipi devreye girmiştir. Jung, arketip kuramını temellendirerek yeniden doğuş arketipini evrensel kahramanın yolculuğu ilişkilendirmiştir (Korucu, 2019, s. 711). Yeniden doğan kişinin özü değişmeden bazı kısımları iyileşmiş, güçlenmiş ve değişmiştir (Başboğa, 2019, s. 3819). Bahar da yeniden doğuşla birlikte savaşçı bir kimlik kazanmıştır. Bu savaşta eski hayatını, doktorluğunu geri kazanmak üzerinedir. Kahraman arketipine benzeyen savaşçı, kurtarıcı bir özellik taşır. Kendini yok eden düşmanı alt ettikten sonra yeniden doğar (Jung, 2009, s. 73). Fakat savaşçı arketipinin gölge yanı baskın gelirse, sahte kahraman özelliği gösterir (Al, 2018, s. 3). Böylece bu sahte kahraman yıkıcı ve agresif davranışlar sergileyebilir ve çevresine zarar verir. Bahar'ın kahramanlığı sahte bir kahramanlık değildir. Asi, savaşçı özellikleri kendi hayatına, yeniden doğuşunu kazanmak içindir.

Bahar karakterinin kahraman arketipi haricinde en baskın olan arketip, anne arketipidir. Anne arketipi, besleyici, sevgi veren, koruyucu, şefkatli ve bakımı üstlenen nitelikleri içinde barındırır. Burada karşı tarafa verilen güvenlik ve destek güvencesi, arketipin karşısındaki bireyde bir teslimiyet duygusunu oluşturur. Anne arketipinin olumlu yönleri arasında annenin desteği, yardımseverliği, manevi bilgeliği, yaratıcılığın kaynağı ve yeniden doğuşun sembolü olması bulunur (Erdoğan, 2020, s. 62). Olumsuz yönleri ise zehirleyici, korkutucu, baştan çıkarıcı ve karanlık güçlerin temsilcisi olmasıdır (Yılmaz, 2018, s. 62). Bahar çocuklarına verdiği sonsuz, sınırsız sevgi, koruma ve güven duygusu ile anne arketipinin olumlu bir modelidir. Bahar'ın gölge yanı ile personası çatışmalar yaşasa bile birbiri ile uyum içerisinde hareket etmektedir. Çatışmalar bilinç düzeyinde farkındalık oluşturarak gölge yanın deneyimlenmesini sağlar. Gölge yanın farkına varan birey ise bilinçdışını kolay bir şekilde yönetebilir.

Bahar'da görülen Kendilik (Ben) Arketipi, Bahar'ın bireysel farkındalığının bir göstergesidir. Bilinçdışında yer alan diğer arketipleri düzenleyen ve bilince erişimlerini örgütleyen ben arketipi, insanın kendisiyle uyum ve denge içinde olmasını destekler (Geçtan, 2014, s. 171). Bir bireyin kendini huzurlu ve dengeli hissetmesi, ben arketipinin etkin işleyişi ile doğrudan bağlantılıdır. Kişiliğin tam gelişmiş hali orta yaşlarda ortaya çıktığından, kendilik de orta yaşlarda gözlemlenebilen bir bilinç durumunu ifade eder. Bilinç ve bilinç dışı kavramlarını içeren Kendilik (Ben) Arketipi, Bahar karakterinin orta yaşlarda olması ve yıllarca maruz kaldığı haksızlıklara karşı farkındalık geliştirerek karşı çıkmaya başlaması şeklinde gözlemlenmektedir.

6.3. Anti Kahraman Arketipi (Rengin)

Kahraman kelimesi "heros" kelimesinden türemiştir. Kahraman genellikle erdemleri ve zaferleriyle öne çıkan bir karakter olmuştur. Bu nedenle sıradan insanlardan üstünlerdir ama Yunan mitolojisine göre Tanrılardan aşağı olan varlık olarak görülmüştür (Gökşenli, 2017, s. 97).

Anti-kahraman ve kavramını tam olarak anlamak için, kahramanların sahip olduğu geleneksel nitelikleri ve toplumdaki rollerini bilmek gerekmektedir (Gümüş, 2023, s. 2). Joseph Campbell'e göre kahraman, belirli aşamalardan geçen bir figür olmuştur. Campbell, tüm mitolojik kahramanların benzer bir yolculuk şeması izlediğini ileri sürmüştür ve bu yolculuğa "monomit" veya "kahramanın yolculuğu" olarak adlandırmıştır. Kahramanın yolculuğu üç ana aşamadan oluşmaktadır. Bunlar: ayrılma, giriş ve dönüştür. Kahraman bu üç aşamayı aşınca erginlenme seviyesini ulaşır ve böylece dünyayı kurtarır (Beyzaoglu, 2022, s. 214). Bahar dizisindeki kahraman karakter olan Bahar'ın kurtardığı dünya, kendi dünyası olmuştur.

Anti-kahraman kavramı, Dostoyevski ile birlikte on dokuzuncu yüzyıl ile edebiyata girmiş, yirminci yüzyılda doruğa ulaşmıştır (Kadiroğlu, 2012, s. 2). Akademik çalışmalar incelendiğinde, anti-kahramanın tanımı konusunda ortak bir görüş birliğine varılamadığı görülmektedir (Özgürbüz, 2022, s. 1381). Anti-kahraman terimi, kahraman teriminden türetilmiş olmasından dolayı sürekli değişen bir terim olan kahramanın algısıyla ilişkilidir. Anti kahramanın anlamı, kahraman veya "kahramanlık" kavramındaki değişime göre şekillenir ve bu terim çeşitli anlamlar ve çağrışımlar kazanır (Kadiroğlu, 2012, s. 2). Anti-kahraman, edebiyat ve sinema gibi popüler kültürün çeşitli alanlarında, geleneksel kahramanların idealleri, amaçları ve kişiliğine tamamen zıt özellikler taşıyan baş karakterleri tanımlamak için kullanılır. J. A. Cuddon'un *A Dictionary of Literary Terms and Literary Theory* (2013) adlı eserinden alınmıştır ve anti-kahraman kavramını klasik kahraman tipinin zıddı olarak ele almaktadır. Bu eserde, anti-kahramanların başarısız, beceriksiz, şanssız ve zayıf karakter özelliklerine sahip oldukları ve bu özelliklerin kökeninin Yunan Yeni Komedi'si'ne dayandığı ifade edilir. Ayrıca, Don Kişot bu karakter tipinin erken örneklerinden biri olarak gösterilir (Cuddon, 2013, akt. Tilbe, 2019, s. 152).

Anti-kahraman karakterlerin davranışlarını anlamak için psikolojik özelliklerine bakmak önemlidir. Özellikle makyavelizm, anti-kahramanlarda sık rastlanan bir kişilik özelliği olarak öne çıkar. Makyavelizm, kişinin kendi çıkarlarını elde etmek için manipülasyon, aldatma ve ahlaki olmayan yöntemler kullanma eğilimidir. Makyavelizm, amaca ulaşmak için her türlü aracın kullanılmasını meşru ve kabul edilebilir görür (Aktan, 2022, s. 130). Bu terim, Rönesans dönemi İtalyan diplomat ve yazar Niccolò Machiavelli'nin adından türetilmiştir ve özellikle onun "Hükümdar" (Il Principe) adlı eserinde dile getirdiği pragmatik ve ahlak dışı politik stratejileri ifade eder. Makyavelist kişiler, başarıya ulaşmak için etik ve ahlak kurallarını göz ardı edebilirler ve genellikle kendi hedeflerine ulaşmada diğer insanların duygularını ve haklarını önemsemezler (Tubitak, 2024). Rengin karakteri, makyavelist özellikler sergileyen bir anti-kahraman olarak dikkat çeker. Başarılı ve hırslı bir doktor olan Rengin, kendi hedeflerine ulaşmak ve aşk savaşını kazanmak için manipülasyon, aldatma gibi etik dışı yöntemlere başvurmaktan çekinmez. Bahar'ın kocasıyla uzun süredir devam eden ilişkisi, Rengin'in başkalarının duygularını ve ilişkilerini kendi çıkarları uğruna göz ardı edebileceğini gösterir. Rengin'in bu stratejik ve çıkarıcı davranışları, onun makyavelist bir karakter olduğunu vurgular. Başarıya ulaşmak için başkalarının zayıflıklarını kullanma, duygusal manipülasyon ve ahlaki sınırları zorlayan kararlar alma gibi özellikler, Rengin'in Makyavelizm'i nasıl benimsediğini ortaya koyar.

Rengin, kadın doğum profesörü olarak başarıya ulaşmış, zengin bir aileden gelen ve kendi çocuğunu büyütmüş, doktor olarak insan hayatını kurtarmasıyla kahramanlık öğeleri taşıyan bir figürdür. Ancak alaycılığı, insanlara karşı güvensizliği, kazanma hırsı ve asosyallığı, toplum değerlerine karşı ahlaki duruşu geleneksel kahramanlık tanımından uzaklaştırır, onu anti kahramanlığa yönlendirir. Rengin, insanların kendisini sevmesi yerine ondan çekinmelerini tercih eden, hatta ailesiyle sorunlu bir ilişkisi olan bir karakterdir. Anti kahramanlar genellikle iyilik peşinde koşmayan, toplum tarafından dışlanmış kişilerdir. Fakat onlardan nefret etmekte zordur, çünkü bu kişiler genellikle şansın yüzlerine gülmemesinden dolayı haklarını korumak için toplum tarafından kabul edilmeyen yolları tercih eden karakterlerdir. Modern hayatın yarattığı bunalımlar, toplumun anti-kahramanlarla empati kurmasını ve onlara bir misyon yüklemesini sağlamaktadır (Demir, 2022, s. 58).

Tablo 4. Kodlama Şeması, Anti-kahraman Rengin Hakkında Bilgiler

Eylem	Diyalog	Arketip	Kod	Bölüm
Gergin, öfkeli. Boğazlı kazağını düzeltme.	“Vazgeçmem. O da beni seviyor. Madem öyle, savaşa zaferi görmeden meydanı terk etmek yok.”	Anti-kahraman	MD, TNM, R	1.bölüm
Hastane koridorunda Timur ile konuşan Rengin	“Sen Bahar’ı hastaneden gönderemeyeceksin belli ki. İş başa düştü.”	Anti- kahraman Gölge	MD, MN, R	5.bölüm
Rengin Timur’la olan ilişkisini herkese açıklamak için evden çıkmaktadır.	“Biz buradan çekip gitsek bile zafere ve bir özre ihtiyacım var. Hem senden hem benden özür dileyecem.”	Anti-kahraman	MD, H, İ	9.bölüm
Rengin öfkeli halde Bahar’ın arkasından gider ve konuşmaya başlar.	“Ben sana değil gururuma yenildim. Keşke aklımın sesini değil de kalbimin sesini dinleseydim. Timur’dan hamile kızı terk etmesini isteseydim.”	Anti-kahraman Gölge	MD, R, H, KYK	11.bölüm
Rengin hastanenin kafeteryasında Baharla bir araya gelir.	“Hiç düşünebildin mi, ne zaman boşanacaksın? Bir sonraki hamlelerimi tasarlamam için bu cevaba ihtiyacım var.”	Anti-kahraman	MD, R, MN	12.bölüm

Tablo 4’de görüldüğü üzere Rengin karakteri birçok anti-arketip özellikler taşımaktadır. Rengin’i ifade eden kodlar “mücadele”, “toplum normlarına karşı gelme”, “intikam”, “hırs”, “rekabet”, “manipülasyon”, “karmaşıklık ve karanlık” olduğu görülmüştür. Rengin kendi içindeki çatışmalarla mücadele eden, güçlü ancak yaşadığı zorluklarla şekillenen bir karakterdir. Onun hikayesi, geleneksel kadın karakterlerden farklı olarak derin ve karmaşıktır.

Anti-kahraman, özellikle ilk dönem edebi metinlerde kurtarıcı veya lider olarak değil, genellikle korkak, cesaretsiz, beceriksiz hatta sadece şanssız olarak tasvir edilmektedir (Demir, 2022, s. 59). Geleneksel kahramanlar cesur, asil, yakışıklı, güzel olarak tanımlanırken, gösterilirken; anti-kahramanlar yetersiz, şanssız, sakar, çirkin veya kaba olabilir. Ayrıca, bu olumsuz nitelikleri olmasa da toplumun onaylamadığı marjinal bireyler de anti kahraman sayılabilir (Akyıldız, 2024, s. 18). Rengin karakteri ise cesur, becerikli, güzel, dişil, düşmanına karşı (Bahar’a karşı) meydan okuyan bir anti karakterdir. Bahar, Süpermen gibi cesur, adil, genellikle doğruluk, kendi geleceği için mücadele eden geleneksel bir kahraman karakteriyken, Rengin, Walter White (Breaking Bad) gibi geleneksel kahraman özelliklerinden yoksun, genellikle ahlaki çelişkiler yaşayan ve karmaşık anti- kahraman karakterdir.

Tablo 5. Rengin, Anti- kahraman Karakteristik Özellikleri

Özellik	Açıklama
Belirsizlik	Etik ve ahlaki pusulanın olmaması. Bazı durumlarda, kötü eylemleri meşru gösterebilme savunabilme.
Kişisel Nedenler	Bencil ve kişisel nedenlerle hareket etme. İtici güç, genellikle kişisel kazanç veya intikam, savaş arzusudur, toplumsal iyilik veya adalet için değil.
Karakter Kusurları	Derin karakter kusurlarına sahip olma. Hırs, intikam, manipülasyon ile dolu olma.
İçsel Çatışma	İyi ile kötü arasında bir mücadele yaşama.
Değişkenlik	Bazen iyi bazen kötü. Hikâye ilerledikçe karakter gelişimi gösterebilirler; bu değişim genellikle karmaşıktır.

Tablo 5’te görüldüğü üzere Rengin’in belirsizlik, kişisel nedenler ile hareket etmesi, ahlaki ve etik pusulasının şaması anti-kahramanı en iyi şekilde yansıtan özellikleridir. Rengin ve Bahar arasındaki merkezi figürü olan Timur, iki karakterin temsil ettiği farklı değerler ve arketipler

arasındaki çatışmayı simgeler. Timur, bu iki zıt karakterin etkileşim noktasıdır ve onun tercihleri, bu çatışmanın nasıl çözümleneceğini belirler.

6.4. Anti Kahramanın Karanlık Yüzü: Rengin'de Görülen Diğer Arketip Özellikler

Rengin karakteri, sadece anti-kahraman arketipiyle sınırlı değildir; aynı zamanda bu arketipi besleyen ve destekleyen çeşitli diğer arketipleri de bünyesinde barındırır. Alaycı tavırları, insanlara karşı güvensizliği ve hırsı, onu anti-kahraman arketipinin içine çeker. Rengin'in karakterindeki karmaşıklık, onu geleneksel kahramanlık kalıplarından uzaklaştırır. Ayrıca, içsel çatışmaları ve toplumsal normlara karşı duruşu da onun karmaşık bir karakter olduğunu ve sadece bir tek arketip ile tanımlanamayacağını gösterir. Rengin'in hikayesi, bu farklı arketipleri bir araya getirerek onun derinlikli, çok yönlü bir karakter olduğunu vurgular, böylece izleyiciye daha zengin bir karakter deneyimi sunar.

Tablo 6. Rengin Karakteri Hakkında Arketipsel Bilgiler

Eylem	Diyalog	Arketip	Kod	Bölüm
Falci karşısında Koltukta rahat oturur pozisyonunda	"Bazen ne düşünüyorum. Biliyor musunuz iliklerime kadar yanlışa battığımı. Yanlıştan dönmek için çok geç olduğunu."	Gölge	KKY, TNM	1.bölüm
Timur, hastane de Rengin'i Bahar'ın görmemesi için uzaklaştırır.	"Bak Timur, ben senin metresin olabilirim ama bu hastanede bir profesörüm tamam mı? Senin karın buraya gelmeyecek gelemmez tamam mı?"	Gölge	KKY, H, R, MN	2.bölüm
Rengin, Bahar'ın asistanlık için hastaneye başvuru evrağını görünce şaşırır, rahatsız olur.	"Hocam orada atladığınız bir şey var, karaciğer nakli olduğu yazıyor bakar mısınız? Bu tempoyu kaldırmayı mümkün değil."	Asi	MN, R	2.bölüm
Bahar, Rengin'in son oyuyla hastaneye asistan olarak kabul edilir.	"Hayır mı deseydim. Timur, ben hayır deseydim ikimizden de şüphelenirdi."	Gölge	MN, KKY, TNM	3.bölüm
Bahar'ı mülakata alınmasında etken olan Evren Hoca ile kahve içerken sohbet etme.	"Bahar'ı siz ameliyat etmişsiniz. Bu bilgiyi öğrenmek hiç zor değil. Evren hocam, kusura bakmayın."	Asi	MN, H	3.bölüm
Kendisindeki Timur'un hediye ettiği aynı bilekliği Bahar'da görmesi	"Bahar, bana hocam diyeceksin."	Gölge	KKY, R, H	4.bölüm
Timur, Rengin'den Paris'te hediye ettiği bilekliği Bahar görmesin diye çıkartmasını ister.	"Git Bahar'a ver. Senin hayatında iki kadın olacağına kolunda iki bileklik olsun o zaman."	Aşık	MN, Y, AK	5.bölüm
Konferans salonunda ülke çapında oluşturduğu otuz altı adet kadın araştırma merkezi açılmasını sağladığı için ödül alma sürecini dinleme.	"Bu ödülü, başkalarını mutlu etmek için çabalayan tüm kadınlara ve zaman zaman işim dolayısıyla ihmal ettiğim, yanında olmadığım kızım Parla'ya hitap ediyorum."	Persona Anne	A, F	5.bölüm
Rengin kardeşi Selimle restoranda buluşur.	"Hadi git, baba mı al. Karakol falan diyorlar. Başımız belaya girecek rica ediyorum."	Persona	KYK	6.bölüm
Rengin hasta için yaptığı hata yüzünden tuvalette ağlarken Baharla bir aradadır.	"Sen beni neden şikâyet etmiyorsun. Ne güzel kendini kahraman ilan edersin."	Gölge	MN, KYK	7.bölüm
Rengin ameliyattan	"Anne bana söz ver o"	Gölge	AK, KYK	8.bölüm

sonra yatağında kızı Parla ile konuşur.	Timur'dan kurtul artık anne. Bunu sonra konuşuruz Parla."			
Bahar yakan arkadaşı Çağla ile akşam yemeği yerken.	"Ben seninle bir sırrımı paylaşmak istiyorum. Asla Bahar'a söylemeyeceksin. Timur, Parla'nın babası."	Asi	MN, İ, H, R	13.bölüm
Parla hastanede yatarken.	"Benim hayatımla oynadınız. Ama kızımın hayatıyla oynamanıza izin vermeyeceğim"	Anne	A, MD	15.bölüm
Nevra Hanım, Rengin'i ziyarete gider.	"Benim tek düşündüğüm Parla. Ben kızımın yıpranmasını, kendini değersiz hissetmesini istemiyorum."	Anne	A, SV	16. bölüm (final)

Tablo 6'da görüldüğü üzere Rengin bünyesinde birçok arketip barındırmaktadır. Bu arketiplerden biri de gölge arketipidir. Gölge herhangi bir arketipin içerdiğinden daha çok, insanın temel hayvansı yapısını içerir (Türkan, 2018, s. 139). Bilinç dışını persona ve gölge olarak ikiye ayıran Jung'a göre, persona toplumla ve insanlarla ilişkilerimizi sürdürebilmemiz için taktığımız maskedir (Fordham 2015, s. 63). Gölge ise, bilinçli benliğimizin kabul edemediği, bastırdığı ve toplum normlarına uymadığı için dışladığı özelliklerimizden oluşur. "Güneş olmadan gölge olmaz." Bilincin ışığı olmadan, gölgenin varlığı da anlam kazanamaz (Fordham 2015, s. 65). Bu nedenle, gölge ile yüzleşmek ve onu entegre etmek, kişinin kendini daha derinlemesine anlaması ve bütünlüğe ulaşması için kritik bir süreçtir. Gölgeyi kabul etmek, bireyin kendi karanlık yanlarını tanımasını ve onlarla barışmasını sağlar, böylece daha dengeli ve özgün bir yaşam sürmesine olanak tanır. Bilinç ve bilinçdışının bütünleşmesiyle birey bireyselleşme sürecine girer (Pelister, 2016, s. 101). Tıpkı Bahar dizisindeki Rengin karakteri gibi, bazı insanlar gölge yanlarının farkında değildir ve bilinçdışı düzeyde gölge yanı hayatlarını kontrol altına alır. Rengin'in gölge yanına diziden birçok örnek verilebilir: Timur'la olan ilişkisini saklaması, bu ilişkiden olan çocuğunu saklaması ve hastaneye gelen babasının kimliğini ilk zamanlarda gizlemesi bunlardan birkaçıdır. Rengin'in personası, başarılı bir profesör olarak toplumun kabul ettiği değerlere uygun davranmaktadır. Ancak Rengin'in gölge yanı, bu saklı ilişkisinin ortaya çıkması için çeşitli ataklar ve manipülasyonlar yapmaya itmektedir. Rengin'in bu durumu, yaşadığı ilişkinin toplum tarafından kabul edilmeyecek olması nedeniyle bilinçli benliği tarafından reddedilip bastırılmaktadır.

Rengin hem saklı ilişkinin ortaya çıkmasından korkmakta hem de bu ilişkinin ortaya çıkması için Bahar'ın en yakın arkadaşı Çağla'ya kızının Timur'un kızı olduğunu söyleyerek çeşitli manipülasyonlarda bulunmaktadır. Bu durumda gölge ile personanın çatışmasını göstermektedir. Personası, toplumun kabul ettiği başarılı bir kadın doktor olarak görünürken, gölgesi ise bilinç dışında sakladığı ilişki ve bu ilişkinin ortaya çıkmasından duyduğu korkularla doludur. Rengin, bu çatışmayı içsel olarak yaşarken, manipülasyonlar yaparak ve gerçekleri gizleyerek personasını korumaya çalışır. Öte yandan, Bahar'ın en yakın arkadaşı Çağla'ya, Timur'a, Bahar'a yönelik manipülasyonlar, Rengin'in gölgesinin dışa vurumu olarak görülebilir; çünkü bu manipülasyonlar, gerçeklikle baş etmeye çalışırken gölge tarafından yönlendirilen savunma mekanizmaları olarak ortaya çıkar. Jung'a göre çatışma gereklidir, çünkü birey bilinç düzeyinde gölge yanını ancak böyle deneyimleyebilir (Jung 2005, s. 130). Birey, gölge yanının farkına varmazsa gölgesinin kontrolüne geçebilir ve daha kötü, barbar bir hal alarak bilinç dışının etkisine girebilir (Sambur 2005, s. 98). Rengin, başarılı bir doktor olarak toplumda saygın bir yeri olmasına rağmen, gölge yanının etkisi altındadır. Zaman zaman yaptıklarından rahatsız olmasına rağmen, bu rahatsızlık uzun süreli olmamakta ve kendini tekrar gölge yanını destekleyecek davranışlar yaparken bulmaktadır. Bu içsel çatışma, Rengin'in hem kişisel hem de profesyonel hayatında derin izler bırakmaktadır. Bu durum, Rengin'in gölge yanı ve personası arasındaki çatışmayı net bir şekilde göstermektedir. Persona, toplumun beklentilerine ve normlarına uygun şekilde davranan başarılı bir doktor olarak görünse bile gölge yanı, bastırılmış duygular ve isteklerle doludur. Rengin'in dizi boyunca gölge yanıyla yüzleşmesini sağlayan iki mentor vardır.

Bunlardan biri kızı Parla diğer ise eski eşi Can'dır. Can'ın, Rengin'e söylediği kendini yeniden bulmalısın, cümlesi. Jung'un ifade ettiği gibi farkındalığının oluşabilmesi için gölge yanını görmesi gerektirir.

Rengin karakterinde dizi boyunca gördüğümüz arketiplerden biri de "anne arketipidir". Anne arketipi, Jung'a göre, kolektif bilinç dışında bulunan ve evrensel bir şekilde tüm insanlarda görülen bir semboldür. Bu arketip hem olumlu hem de olumsuz yönleriyle çeşitli şekillerde kendini gösterebilir. Olumlu yönleri arasında besleyici, koruyucu, sevgi dolu, şefkatli ve bakım veren nitelikler bulunur. Bu yönleriyle anne arketipi, güvenlik, sıcaklık ve destek sağlayan bir figürü temsil eder. Olumsuz yönleri ise aşırı koruyucu, baskıcı, kontrol edici ve bazen boğucu olabilir. Bu yönleriyle anne arketipi, bireyin bağımsızlığını sınırlayan ve gelişimini engelleyen bir figür haline gelebilir (Jung, 2015, s. 22). "Anne arketipi bebekle anne arasındaki ilişkinin yansımasıdır" (Fedakâr, 2014, s. 8).

Rengin'in anne arketipi ifade ediş şekli, onun karakter gelişiminde önemli bir rol oynamaktadır. Dizi boyunca Rengin'in kızı Parla 'ya olan bağlılığı, ona duyduğu sevgi ve onu koruma içgüdüleri anne arketipinin güçlü bir şekilde ortaya çıktığını gösterir. Ancak, Rengin'in gölge yanının etkisi altında olması, bu anne arketipinin zaman zaman zayıflamasına veya farklı şekillerde ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Bilinçaltında bastırdığı duygular ve içsel çatışmalar, onun anne olarak rolünü yerine getirmede zorlanmasına veya bu rolü farklı şekillerde yorumlamasına yol açmaktadır.

Rengin'in karakter gelişimi boyunca, anne arketipinin nasıl evrildiği ve gölge yanıyla nasıl bir etkileşim içinde olduğu, onun içsel çatışmalarını ve kişisel dönüşümünü anlamada önemli ipuçları sunar. Bu, izleyicilere sadece Rengin'in karakterini değil, aynı zamanda Jung'un arketip teorisinin karmaşıklığını ve derinliğini de daha iyi anlama fırsatı verir.

Rengin karakterinde dizi boyunca gördüğümüz anti-kahraman arketipi besleyen arketiplerden biri de asi arketipidir. Asi arketipinin ilkesi kuralları yıkmak iken, temel amacı intikam ve devrimdir. Rengin'de asi arketipinin yansıması Bahar karşısında Timur'u kazanmaya çalışıp güç elde etmektir. Bu gücü elde etmek için ise stratejisi Timur ve Bahar'ı ayırmak üzerinedir. Bu özelliği ile Rengin asi arketipinin karanlık tarafına geçtiği söylenebilir.

Asi arketipi, devrimci, yıkıcı, bölücü, acımasız özelliklere sahiptir (Aysun, Erzincan, Yıldız & Parlak, 2022, s. 181). Asi arketipi mevcutta var olan değişmesi gereken olumsuzlukları değiştirmek için güçlü bir arketip olmasının yanında zıt özelliği kişinin duygusuzluk ve menfaatçi yönün güçlenmesidir. Asi arketipi, yerleşik düzeni sorgulayan, otoriteye karşı çıkan ve değişim arayışı içinde olan bir figürdür. Bu arketip; isyankâr, dönüştürücü, radikal, zaman zaman yıkıcı ve sınırları zorlayan nitelikler taşır (Ay & Yakın, 2017, s. 167). Asi arketipinin olumsuz yönünün etkisinde olan bireyler, değişim ve dönüşüm arzusuyla hareket ederken, sıklıkla çevrelerindeki insanlara ve topluma karşı acımasız ve çıkarıcı bir tutum sergileyebilirler. Bu durum, bireyin içsel çatışmalarını ve duygusal karmaşalarını derinleştirirken, eylemlerinin motivasyonlarını da karmaşık hale getirir. Rengin karakteri de asi arketipinin bu olumsuz yönlerine düşmüş gibi görünmektedir; acımasızlık ve menfaatçi özellikleri belirgin bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Rengin'in, içsel çatışmaları ve duygusal karmaşaları, onu çevresindekilere özellikle Bahar'a karşı daha soğuk ve hesapçı bir hale getirmiştir.

Rengin karakterinde dizi boyunca gördüğümüz diğer arketiplerden biri de aşık arketipidir. Aşık arketipi, Carl Jung'un arketip teorisi çerçevesinde, bireyin sevgi, ilişki ve bağlılık arayışını temsil eden bir modeldir. Bu arketip, birçok insanın davranışlarını ve duygusal ihtiyaçlarını şekillendiren güçlü bir etkidir. Aşık arketipi, sevdiği kişiye daha çekici gelmek ve ilişkilerini güçlendirmek için sürekli çaba gösterir. Rengin, Timur'la ilişkisini güçlendirmek için çekiciliğini kullanmakta ve Bahar'la arasındaki savaş nesnesi olan Timur'u dolayısıyla savaşı kaybetmekten çok korkmaktadır. Bu korkusu onu gölge yönlerini daha da besleyip bilinç düzeyinde manipülasyonlarını artıran bir anti kahraman haline getirmektedir.

SONUÇ

Bu araştırmada “Bahar” dizisinin kataterleri “Bahar” ve “Rengin” Jung arketipleri bağlamında incelenmiştir. Bahar ve Rengin karakterleri, Jung’un arketip kavramlarının nasıl somutlaştığını ve kadın karakterlerin anlatımında ne tür psikolojik ve kültürel mesajlar iletilildiğini anlamak açısından önemli birer örnek teşkil etmiştir. Bahar, dizide “Kahraman” arketipini temsil ederken, karakterinin karşılaştığı zorluklar ve içsel mücadeleler, onun bu arketipin özündeki nitelikleri yansıttığını göstermektedir. Bahar’ın güçlenme yolculuğu, özverili tavrı ve içsel direnci, onun hem bireysel hem de toplumsal düzeydeki iyileştirme kapasitesini ortaya koymaktadır. Bu süreç, Bahar’ın kendi yaralarını iyileştirmesi ve başkalarına yardım etme yeteneğinin, Jung’un “Ruhun Yaralı Şifacısı” kitabı ile örtüşmektedir. Bu araştırma her ne kadar Jung’un arketip kuramı çerçevesinde yürütülmüş olsa da Mulvey’nin “erkek bakışı” (male gaze) kavramı, medya ürünlerinde kadın karakterlerin nasıl konumlandırıldığını anlamamız açısından da önemli bir kuramsal araç sunmaktadır. Bu bağlamda kadın, ataerkil kültürde özneleşen birey değil, erkek bakışıyla pasif bir gösterim temsil etmektedir (Mulvey, 1997: 18-19). Özellikle Bahar karakterinin bakım verme, şefkat gösterme ve özveri gibi özelliklerle temsili; kadının pasif, duygusal ve fedakâr rollere hapsedildiği geleneksel erkek bakışının yeniden üretimi olarak değerlendirilebilir. Ancak Susan Faludi’nin (2006) “geri tepmeler” (backlash) kavramı üzerinden okunduğunda, Bahar’ın mesleğine yeniden dönüş süreci, toplumun kadınların güçlenmesine yönelik tutumlarındaki çelişkileri ve bu süreçte ortaya çıkan kültürel gerilimleri de gözler önüne sermektedir. Bu yönüyle, araştırmada belirlenmiş olan hipotezi destekler niteliktedir. Bahar, geleneksel kadın rollerini taşımasına rağmen bu rollerin ötesine geçebilen bir figür olarak karşımıza çıkmaktadır.

Öte yandan, Rengin karakteri anti-kahraman arketipi kapsamında; ahlaki ikilemler yaşayan, çatışmalı, toplumsal normlara direnen ve yerleşik düzeni sorgulayan bir kadın profili sunmaktadır. Bu durum, H2 hipotezini desteklemekte ve Rengin’in çok katmanlı yapısının, kadın karakterlerde sıklıkla rastlanmayan bir derinlik taşıdığını göstermektedir.

Rengin ise “Anti-Kahraman” arketipinin örneği olarak incelenmiştir. Rengin’in karakteri, toplumsal normları sorgulayan, kendi karanlık yönleriyle yüzleşen ve bu süreçte karmaşıklık gösteren bir profil çizmektedir. Rengin’in içsel çatışmaları, toplumsal baskılara karşı verdiği mücadeleler ve kişisel hırsları, onun karakterinin çok boyutlu ve karmaşık olmasını sağlamaktadır. Rengin, toplumsal normları ve rollerini sorgularken, bu süreçte hem kendi kimliğini yeniden değerlendirmekte hem de toplumsal beklentilerle çatışmaktadır. Bu çatışmalar, Rengin’in karakterinin evrimini ve anti-kahraman olarak nasıl şekillendiğini anlamamızda önemli bir rol oynamaktadır.

Bu araştırmanın sınırlılıkları arasında, sadece dizinin ilk sezonunun incelenmiş olması ve belirli karakterler üzerinde yoğunlaşılması yer almaktadır. Bu nedenle, elde edilen bulguların genellenebilirliği, dizinin ilerleyen sezonları ve karakterlerin gelişim süreçleri açısından sınırlı olabilir. Bu araştırmanın bulguları, medya eleştirisi ve kadın çalışmaları alanlarında önemli bir başlangıç noktası sunmaktadır. Gelecek çalışmalar, diğer dizilerdeki kadın karakterlerin arketipsel temsillerini inceleyerek, farklı medyalar ve kültürel bağlamlarda kadın temsillerinin nasıl şekillendiğini daha geniş bir perspektiften ele alabilir. Ayrıca, karakterlerin evrimini ve dizinin tematik derinliğini incelemek, arketiplerin zaman içindeki değişimlerini ve toplum üzerindeki etkilerini anlamak için faydalı olabilir. Bu araştırma, kadın karakterlerin arketipsel temsillerinin medya içindeki rolünü ve etkilerini anlamamıza katkıda bulunmuştur. Jung’un arketip teorisinin televizyon dizilerindeki uygulamaları, kadın karakterlerin nasıl temsil edildiğini ve izleyici üzerindeki etkilerini değerlendirmek için güçlü bir araç sunmaktadır. Teorik olarak, bu çalışma Jung’un arketip teorisinin güncel medya içeriklerine nasıl uyarlanabileceğini ve kadın temsillerinin derinlemesine analizini sağlayabileceğini göstermektedir.

Kadın karakterlerin arketipsel temsilleri ve toplumsal mesajları incelemek açısından “Bahar” dizisi zengin bir analiz fırsatı sunmuştur. Bu çalışma, kadın karakterlerin medya temsilinde arketiplerin nasıl işlediğini anlamamıza katkıda bulunarak, medya eleştirisi ve kadın çalışmaları alanlarına önemli bilgiler sağlamaktadır. Dizin ilerleyen bölümleri ve sezonları, bu temaların nasıl geliştiğini ve genişlediğini anlamak için ek bir araştırma alanı sunmaktadır. Ayrıca İzleyicilerin bu arketipsel temaları nasıl algıladıkları ve karakterlerle kurdukları bağlar, dizinin genel etkisini ve izleyici üzerindeki uzun vadeli etkilerini anlamamıza yardımcı olabilir. Bu bağlamda, izleyici geri bildirimleri ve algı araştırmaları, gelecekteki çalışmalarda önemli bir rol oynayabilir.

EXTENDED ABSTRACT

In this study focuses on the representation of female characters in television series, aiming to deeply examine these representations using Jung's archetype theory. The first season of the series Bahar, aired between February 2024 and June 2024, is analyzed, on the two main female characters, Bahar and Rengin. Jung's archetype theory is used to understand how these characters are represented through universal symbols and how these representations shape the perception of women. The identified archetypal themes reveal how the characters are portrayed and conveyed to the audience.

In the research treatment, Bahar's narrative is explored through the "Hero" archetype, while Rengin's narrative is examined through the "Anti-Hero" archetype. In this context, the characters' dialogues and visual symbols are analyzed in detail. Jung's archetype theory allows us to understand the deep psychological dynamics and universal patterns of the characters, providing a comprehensive analysis of the narrative of women through the representations of Bahar and Rengin. This study addresses the empowerment processes of female characters and the archetypal messages conveyed to the audience, contributing to the fields of media criticism and women's studies.

During data collection and analysis, factors such as the characters' professions, family structures, educational backgrounds, and income levels were considered. Short excerpts from each episode of the series were taken, and the characters' dialogues and relationships were coded, with archetypal themes identified. Independent coding by two researchers was evaluated using Miles and Huberman's reliability formula, resulting in an inter-coder agreement percentage of 82.3. Throughout this process, themes such as sacrifice, motherhood, societal expectations, innocence, ambition, competitiveness, challenging social norms, dark sides, struggle, revenge, manipulation, kindness, loneliness, and feeling misunderstood were analyzed in relation to the characters Bahar and Rengin.

This research reveals in detail how female characters are constructed through archetypes and how messages are conveyed to the audience. Due to the analysis being limited to the first season of the series, the generalizability of the findings is restricted. Nevertheless, the findings offer significant insights into the empowerment of female characters and make meaningful contributions to the fields of media criticism and women's studies.

Çıkar Çatışması Bildirimi/ Conflict of Interest Statement:

Yazar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve yayımlanmasına ilişkin herhangi bir potansiyel çıkar çatışması beyan etmemiştir. / The authors declared no potential conflict of interest regarding the research, authorship, and publication of this article.

Destek/Finansman Bilgileri/ Support Financing Information:

Yazar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve yayımlanması için herhangi bir finansal destek almamıştır. / The authors have received no financial support for the research, authorship, and publication of this article.

Etik Kurul Kararı/ Ethics Committee Decision: Bu araştırma makalesi bir etik kurul kararı gerektirmemektedir. / This research article does not require an ethics committee decision.

Yazar Katkı Oranı/ Author Contribution Rate: Yazarların katkı oranı eşittir. / The contribution rates of all authors are equal.

KAYNAKÇA

- Abdullayeva, S. (2024). Jung ve bilinçaltına dair öğretisi. *Journal of Awareness*. 9(4): 357-363, <https://doi.org/10.26809/joa.2480>
- Al, H. İ. (2018). Ömer Seyfettin'in hikâyelerinde savaşçı arketipi. *Uluslararası İnsan Çalışmaları Dergisi*, 1(1), 1-13. <https://doi.org/10.35235/uicd.434330>
- Aktan, C. C., (2022), Makyavelizm, herestetik ve politik manipülasyon sanatı (Kamu tercihi perspektifinden "İyiliksever Despot" ve İktidar Hırsı), *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 14 (2): 122-145., <https://doi.org/10.55978/sobiadsbd.1129577>.
- Akyıldız, H. B. (2015). Eylemsizlik ve anti kahramanların dönüştürücü gücü üzerine. *Humanitas. Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(4), 17-29. <https://doi.org/10.20304/husbd.89798>
- Ay, C., & Yakın, V. (2017). Reklamlarla marka kişiliği geliştirmek: Arketipler tüketicileri yakalayabiliyor mu? *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 46(2), 161-178.
- @Bahardizisi Youtube Kanalı. (2024). <https://www.youtube.com/@Bahardizisi> Erişim Tarihi: 05.07.2024
- Başboğa, Ö. (2019). İki başına yürümek: Behçet Necatigil şiirlerinin yeniden doğuş arketipi bağlamında incelenmesi. *Kültür Araştırmaları Dergisi*, 1(3), 379-390
- Beauvoir, S. (1993). Kadın "İkinci Cins": Bağımsızlığa Doğru (Cilt 3). (B. Onaran, Çev.) İstanbul: Payel Yayınları.
- Beyazoğlu, A. (2022). Mitolojik kahramanın yolculuğundan modern kahramanın yolculuğuna: *Kaspar: Tykhe Sanat Ve Tasarım Dergisi*, 7(13), 212-222. <https://doi.org/10.55004/tykhe.1130419>
- Demir, K. S. (2022). Son dönem Türk sinemasında anti-kahraman kadınlar. *ARTS: Artuklu Sanat ve Beşeri Bilimler Dergisi*, (8), 51-80. <https://doi.org/10.46372/arts.1022839>
- Dökmen, Üstün, & Dökmen, Zehra, (1987). Jung'un aşama arketipi'nin test edilmesi, *Türk Psikoloji Dergisi*, .6, 21-86
- Dursun, A., & Torun, D. (2020). Türk halk anlatılarında anne arketipi. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 13(30), 537-554. <https://doi.org/10.12981/mahder.695206>
- Erdoğan, M. (2020). Dede Korkut hikâyelerinden Kanlı Koca oğlu Kan Turalı hikâyesinin arketipsel sembolizm açısından çözümlemesi. *Bartın Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 5(1), 57-74.

Erol, E. (2024). Boğa Boğa Filminde kahramanın Jung'un gölge arketipi bağlamında çözümlenmesi. *İnönü Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(1), 82-100. <https://doi.org/10.54282/inijoss.1451012>

Erzincan, A., Yıldız, N., Parlak, D., Türkmen, E., et al. (2022). Kurumsal kimlik tasarımlarında logo, amblem ve arketip ilişkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (74), 170-192. <https://doi.org/10.51290/dpusbe.1128784>

Faludi, S. (2006). *Backlash: The Undeclared War Against American Women* (15th anniversary ed.). Three Rivers Press.

Fedakar, P. (2014). Besleyen mi, öldüren mi: Türk mitik tasavvurunda anne arketipinin antropomorfik görünüşleri. *Milli Folklor*, 13 (103), 5-19.

Fordham, Frieda (2015). *Jung Psikolojisinin Ana Hatları*. Çev. Aslan Yalçiner. İstanbul: Say Yayınları.

Geçtan, Engin (2014). *Psikanaliz ve Sonrası*, Metis Yayınları.

Gümüş, Y. E. (2023). Kahramanın karanlık yüzü anti-kahraman; tiyatrodaki karakterin evrimi. *RumeliDE Dil Ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (35), 846-860. <https://doi.org/10.29000/rumelide.1342254>

Gürses, İbrahim. (2007). "Jung'cu Arketip teorisi bağlamında tasavvufi öykülerin değerlendirilmesi: Sîmurg örneği". *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 77-96.

İlca, S. (2023). Vyaçeslav İvanov'un bebeklik adlı eserinin Carl Gustav Jung'un anne Arketipi bağlamında incelenmesi. *Uluslararası Dil Edebiyat ve Kültür Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 76-93. <https://doi.org/10.37999/udekad.1256537>

Jacobi, Jolande. (1999). *Complex/Archetype/Symbol in the Psychology of C. G. Jung*. Routledge: London.

Jung, Carl Gustav (2005). *Dört Arketip*. (Zehra Aksu Yılmaz, Çev.). Metis Yayınları.

Jung, C. Gustav. (2006). *Analitik Psikoloji*. (Ender Gürol, Çev.) Payel Yayınları.

Jung, C.G., *Memories, Dreams, Reflections*. ([1946] 1963). New York: Vintage Books..

Kadiroğlu, M. (2012). A Genealogy of antihero. *Ankara Üniversitesi Dil Ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 52(2), 1-18.

Kavut, S. (2020). Carl Gustav Jung: Kavramları, kuramları ve düşünce yapısı üzerine bir inceleme. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (UKSAD)*, 6 (2), Kış, s. 681-695.

Kiraz Demir, S. (2022). Son dönem Türk sinemasında anti-kahraman kadınlar. *ARTS: Artuklu Sanat ve Beşerî Bilimler Dergisi*, (8), 51-80. <https://doi.org/10.46372/arts.1022839>

Korucu, A. (2019). Ruh Adam'da animayla aydınlanan yeniden doğuş arketipi: Selim Pusat'ın sonsuz ıstırabı. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(1), 710-724. <https://doi.org/10.33206/mjss.499181>

Miles, M. B., & Huberman, A. M. (2015). *Nitel Veri Analizi* (S. Akbaba ve A. Ersoy, Çev. Ed.). Pegem Akademi.

Mulvey, Laura (1997). Görsel Haz ve Anlatı Sineması, (Çev. Nilgün Abisel), *Kare*, (21): s.38-46.

Özgürbüz, M. E. (2022). Bir anti kahraman olarak Keşanlı Ali. *Turkish Studies - Language*, 17(4)

Pelister, T. (2016). Othello’da ilkel kavramı bağlamında gölge arketipi. *Yedi*, (15), 99-109. <https://doi.org/10.17484/yedi.38253>

Show TV, (2024). “Bahar: Uyanmaya Hazır Mısın?”. <https://www.showtv.com.tr/dizi/haber/3659117-show-tv-nin-yeni-dizisi-bahar-uyanmaya-hazir-misin-in-ilk-afisi-yayinlandi> Erişim Tarihi: 30.07.2024

Snowden, Ruth. (2012). *Jung Kilit Fikirler*, (K. Atakay Çev.). Optimist Yayınları.

Sofuoğlu Kılıç, N. (2010). Butler’ı Schutz ile okumak: Toplumsal cinsiyet kavramı ve cinsiyet ayrımcılığının bazı göstergeleri üzerine bir değerlendirme. *Toplum Bilimler Dergisi*, 4(2).

Tekinalp, Ş., & Uzun, R. (2006). *İletişim Araştırmaları ve Kuramları*. İstanbul: Derin Yayınları.

Tilbe, B. T. (2019). Antik kahramandan anti-kahramana: Kahraman kavramının kökeni ve gelişimi. *Çeşm-i Cihan: Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 142–158. <https://doi.org/10.30804/cesmicihan.578233>

TUBİTAK. Makyavelizm <https://ansiklopedi.tubitak.gov.tr/ansiklopedi/makyavelizm> Erişim tarihi: 12. 07.2024

Türk, G. D. (2022). Sosyal medyada marka kişiliklerinin Jung arketipsel marka kişilik modeline göre göstergebilimsel analizi. *Business and Management Studies: An International Journal*, 10(1), 280–309. <https://doi.org/10.15295/bmij.v10i1.2005>

Türkan, K. (2018). Tahir ile Zühre Hikâyesinin Çeşitli Varyantlarında Gölge Arketipi. *Türkbilig*(36), 137-146.

Türkyılmaz, T. (2021). Hekimoğlu ve Mucizevi Doktor dizilerinin youtube gösterimlerinde yaralı şifacı arketipi. Communication and Technology Congress.

Ukray, Murat. (2016). *Jung Psikolojisi*, Yason Yayınları.

Yener Gökşenli, E. (2017). 16. ve 20. Yüzyıl İspanyol Romanında anti-Kahramanın gelişimi. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, (38), 95-110. <https://doi.org/10.21497/sefad.376588>

Yeşildal, Ü. Y. (2018). Bir arketip olarak yılan. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 6(13), 420-431. <https://doi.org/10.33692/avrasyad.510240>

Yılmaz, F. Begüm. (2018). Carl Gustav Jung’un arketipleri bağlamında “Persil, Magnum ve Eti Canga” reklam filmlerinin çözümlemeleri. *Uluslararası Halkla İlişkiler ve Reklam Çalışmaları Dergisi*, 1(1), 98-114.